

Ledelsens beretning

Forsvarsministeriets Klimaregnskab 2016

Forsvarsministeriet er en af de største statslige institutioner i Danmark med en opvarmet bygningsmasse på ca. 1,75 mio. m² samt en af landets største offentlige arbejdspladser med ca. 23.000 årsværk. Forsvarsministeriet løser mange forskelligartede og specialiserede opgaver, som ofte kræver meget specialiseret og ressourceforbrugende udstyr. Forsvarsministeriets aktiviteter kan derfor medføre en betydelig påvirkning af klimaet.

Dato: 29. august 2017

Nationalt og internationalt er der opstillet et reduktionsmål for energiforbruget i statslige institutioner, ligesom der er underskrevet en hensigtserklæring om at udfase fossilt brændsel og nedbringe udledningen af CO₂. Begge områder kræver også fremskridt på Forsvarsministeriets område. I et lavere energiforbrug ligger desuden en ikke ubetydelig potentiel økonomisk besparelse.

Metode for opgørelse af forbrug og datakvalitet i *Forsvarsministeriets Klimaregnskab 2016* er tilsvarende niveauet i klimaregnskabet for 2015. Indsamling af energidata stammer i overvejende grad fra automatiske aflæsninger. Forsvarsministeriets Interne Revision har foretaget review af Forsvarsministeriets indberetning til Energistyrelsen vedrørende offentligt energiforbrug, og har vurderet, at opgørelsesmetoden er i overensstemmelse med *Energistyrelsens Cirkulære nr. 8477 af 2. juli 2014* om energieffektivisering i statens institutioner, samt opgørelserne er dokumenterbare.

Den samlede udledning er blevet opgjort til ca. 300.000 tons CO₂-e i 2016. Dette er en mindre stigning i forhold til 2015, hvor udledningen var ca. 292.000 tons CO₂-e, og er en udledning på niveau med 2014.

Omfanget af operationer og øvelser har haft indvirkning på forbruget af fossile brændstoffer i 2016.

I 2016 har det danske forsvar gennemført en række internationale operationer sideløbende med den nationale opgaveløsning i Danmark og Nordatlanten. Værnsfælles Forsvarskommando har eksempelvis prioriteret ressourcer til NATO genforsikringstiltag i form af uddannelse, internationale øvelser og egentlig operativ opgaveløsning.

Beredskabsstyrelsen har i løbet af 2016 været involveret i nationale og internationale indsatser, fx orkanen Matthew på Haiti og en indsats for at fjerne kemiske stoffer fra Libyen. Beredskabsstyrelsen har ligeledes benyttet et stort antal natio-

nale indsatsstimer på blandt andet storbranden på Fredericia Havn og stormen Urd.

Hjemmeværnet har i perioden 3. - 5. juni 2016 gennemført en landøvelse med over 5.000 deltagere. Øvelsen omfattede alle elementer i Hjemmeværnet, herunder køretøjer, Marinehjemmeværnets fartøjer og Flyverhjemmeværnets fly.

Det samlede forbrug af drivmidler har ligget på et stabilt niveau i perioden siden 2012, hvor Forsvarsministeriet har udgivet det årlige klimaregnskab. I 2016 stod drivmidlerne for 71 % af udledningen af CO₂-e. Derved er drivmidler stadig den faktor, der uden sammenligning bidrager mest til Forsvarsministeriets udledninger af klimagasser.

Halon 1211 er under udfasning i Forsvarsministeriets myndighedsområde med visse undtagelser. I 2016 var der en lækage i kølesystemerne på tre skibe, hvilket fik forbruget af kølemidlet R404A til at stige væsentligt i 2016.

Energiforbruget på Forsvarsministeriets etableringer er steget i løbet af 2016. Det er en stigning, der er jævnt fordelt på størstedelen af etableringerne.

Forsvarsministeriet er i gang med at tilpasse bygningsmassen efter nuværende og fremtidige behov. Dette forventes at lede til et reduceret energiforbrug, da det opvarmede etageareal reduceres. Derudover implementeres Forsvarsministeriets energiledelsessystem efter ISO 50001-standarden fra 2016 og frem mod 2020, og der er i 2016 iværksat en række tiltag, som først vil få effekt på sigt. Fra og med 2016 opføres al nybyggeri i henhold til bygningsklasse 2020, der stiller skærpede krav til energiforbruget i bygninger, og der planlægges løbende udskiftning og opdatering af CTS-anlæg på Forsvarsministeriets etableringer, der hvor det er rentabelt.

Udfasning af fossile brændsler til opvarmning af Forsvarsministeriets bygningsmasse, som positivt påvirker udledningen af klimagasser, er en vigtig del af det strategiske mål. Omlægning fra fossilt brændsel til grøn energi vil ikke direkte reducere Forsvarsministeriets energiforbrug, men det er en stor del af Forsvarsministeriets grønne profil, og det medfører en betydelig reduktion i udledte klimagasser, der er i tråd med den nationale og internationale grønne omstilling.

Andelen af vedvarende energi til opvarmning af Forsvarsministeriets bygninger er steget, og der er opnået en betydelig reduktion i forbruget af naturgas og fyringsolie. Årsagen hertil er ibrugtagning af det nye flisfyr på Flyvestation Karup og biogasanlægget i Nymindegab. Flisfyret flytter en målbar andel af varmemeforbruget fra naturgas over til flis, ligesom biogasanlægget har flyttet en del af varmemeforbruget fra fyringsolie til grøn biogas. Målet i Forsvarsministeriets miljø- og energistrategi er en 15 % reduktion af fossile brændsler i 2020 i forhold til 2015-niveauet.

Forsvarsministeriet vil i strategiperioden frem mod 2020 fortsætte arbejdet med at opnå energibesparelser fra bygningsdriften, reducere drivmiddelforbruget og mindske udledningen af klimagasser. Indsatsen skal understøtte og ikke begrænse den operative indsats og ændringer i aktivitetsniveau.